

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ**

**для здобувачів 1 року навчання за освітньо-професійною програмою
291.00.01 «Суспільні комунікації»**

другого (магістерського) рівня

**спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт для здобувачів 1 року навчання за освітньо-професійною програмою 291.00.01 «Суспільні комунікації» другого (магістерського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», денної форми навчання. Розробники: Бессонова М.М., Мельник Г.М., Слюсаренко І.Ю. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. 31 с.

Розробники:

Бессонова Марина Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Мельник Ганна Мирославівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Слюсаренко Ірина Юрївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права 18 жовтня 2021 року, протокол № 3.

Методичні рекомендації для написання курсових робіт схвалено на засіданні Вченої ради Факультету права та міжнародних відносин 21 жовтня 2021 року, протокол № 7.

© Бессонова М.М., 2021 р.
© Мельник Г.М., 2021 р.
© Слюсаренко І.Ю., 2021 р.
© КУ імені Бориса Грінченка, 2020 р.

ЗМІСТ

Загальні положення про курсові роботи	4
Вибір теми	7
Підготовка курсової роботи	8
Структура роботи	9
Вимоги до оформлення роботи	14
Захист роботи	16
Критерії оцінювання робіт	16
Додатки	18

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО КУРСОВІ РОБОТИ

Курсова робота є формою інтелектуального самовираження студента, важливим документом, що засвідчує рівень професійної та інтелектуальної зрілості фахівця за обраною спеціальністю.

Курсова робота – один з видів індивідуальних завдань навчально-дослідного, творчого чи проектно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології. Курсова робота оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності.

Рекомендований обсяг курсової роботи має становити від 30 до 50 сторінок основного змісту (від ВСТУПУ до ВИСНОВКІВ включно).

Курсова робота є послідовним ступенем фахової підготовки студента-міжнародника. Перехід до наступного вищого ступеня передбачає якісні та кількісні зміни: розширення кола залучених документів та опрацьованих досліджень, застосування нових дослідницьких методик.

Написання курсової роботи є підсумком здобуття загальних та спеціальних компетентностей в рамках дисципліни «Проблеми сучасних міжнародних відносин та світової політики», а також програмних результатів навчання, які відповідають Стандарту вищої освіти України галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого і введеного в дію наказом МОН від 04.08.2020 р. № 1003.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність працювати в команді

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо дійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК 3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані

результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК 5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК 6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК 7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК 8. Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

СК 9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК 10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Програмні результати навчання:

РН 1 Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН 2 Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

РН 3 Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН 4 Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН 5 Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН 7 Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН 8 Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань.

РН 9 Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН 11 Здійснювати професійний усний та письмовий переклад з/на іноземну мову, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої та світової політики.

РН 13 Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

РН 14 Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

ВИБІР ТЕМИ

Тематика курсових робіт розробляється кафедрою відповідно до змісту і завдань навчальної дисципліни. Студентам надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку, а також можливість пропонувати власні теми робіт. Теми, запропоновані студентами, обговорюються на засіданні кафедри і, за умови позитивного рішення, вносяться до переліку тем курсових робіт з навчальної дисципліни.

Керівництво курсовими роботами здійснюють викладачі, які мають досвід науково-педагогічної і практичної роботи.

Студент повинен впродовж двох місяців від початку навчального року подати заяву на ім'я завідувача відповідної кафедри про закріплення за ним обраної теми роботи і призначення йому наукового керівника. Тема (проблема) дослідження може уточнюватися вже у процесі роботи, але обов'язково зміни мають бути погоджені з науковим керівником. Вибір теми дослідження повинен враховувати низку чинників, а саме:

- зацікавленість самого студента проблемою дослідження;
- наявність доступних документів та фахових досліджень з обраної проблеми;
- рівень володіння іноземними мовами;
- актуальність та проблемність теми;
- обсяг проблеми дослідження (тема не повинна бути дуже широкою. Наприклад, «Роль глобалізації в інформаційному суспільстві», або навпаки вузькою «Публічна риторика Президента України під час виступу на ГА ООН 2020 року»).

ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовка курсової роботи має демонструвати рівень фахової підготовленості студента до професійної або наукової діяльності, а саме здатність:

- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;
- аналізувати джерела інформації;
- узагальнювати матеріали та застосовувати методи досліджень;
- використовувати сучасні інформаційні технології;
- обґрунтовано використовувати вітчизняну та міжнародну наукову та експертну базу дослідження при висвітленні питання, що досліджується;
- за результатами аналізу здійснювати авторські висновки.

Для успішного виконання роботи необхідно чітко планувати розподіл часу та послідовність дій студентом.

Етапи написання курсової роботи:

- 1) вибір теми;
- 2) складання робочого плану дослідження (в ході роботи може коригуватися та уточнюватися);
- 3) опрацювання документів та наукової фахової літератури в бібліотеках, електронних базах даних, на сайтах державних та недержавних акторів; аналіз, систематизація літератури та документів; збір, вивчення, перевірка достовірності фактичних даних.
- 4) складання орієнтовного переліку документів та літератури;
- 5) написання план-конспекту основної частини роботи з фіксацією матеріалу із посиланням на джерело запозичення (статті, монографії, збірника документів, періодичного видання тощо), щоб запобігти звинуваченню у плагіаті та з метою дотримання академічної доброчесності;
- 6) написання вступу та висновків;
- 7) редагування та оформлення роботи;
- 8) складання списку використаних джерел і літератури; оформлення переліку використаних скорочень, додатків (за потреби);
- 9) подання чорнового варіанту роботи науковому керівникові;
- 10) усунення зауважень та доопрацювання роботи з урахуванням рекомендацій наукового керівника;
- 11) чистове оформлення роботи;
- 12) підготовка до захисту і захист курсової роботи.

СТРУКТУРА РОБОТИ

Курсова робота повинна мати такі складові частини:

- титульний аркуш,
- зміст,
- перелік умовних позначень і скорочень (за потреби),
- вступ,
- основна частина (розподілена на розділи та підрозділи),
- висновки,
- список використаних документів та досліджень,
- додатки (за потреби).

На **титульному аркуші** зазначаються:

- назва закладу вищої освіти і його структурних підрозділів (факультету, кафедри), де виконувалася робота,
- найменування роботи (курсова),
- шифр і найменування спеціальності та назва освітньої програми,
- тема роботи,
- відомості про виконавця і наукового керівника,
- відомості про дату захисту роботи,
- відомості про оцінку роботи,
- місто і рік захисту.

Зміст подається на початку курсової роботи і містить найменування вступу, перших сторінок усіх розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень складається списком, побудованим за алфавітом, де спочатку подається абревіатура, а потім через тире повне значення поняття (Наприклад, ОБСЄ – Організація з безпеки та співробітництва в Європі)

У **вступі** розкриваються:

- актуальність теми,
- об'єкт і предмет дослідження,
- мета і завдання дослідження,
- методи дослідження;
- стислий аналіз використаних джерел (документів, повідомлень преси, статистичних збірників, виступів політичних діячів тощо);
- аналітичний огляд наукової літератури, присвяченій проблемі дослідження;
- практичне та теоретичне значення проблеми дослідження,
- апробація роботи (якщо була),
- структура роботи.

Для доведення **актуальності теми** студент повинен визначити сутність, наукове та суспільно-політичне значення обраної ним проблеми дослідження. Цілком доречним є й зіставлення дослідницької проблематики

із ширшим загальнокультурним, політико-соціальним та якимось іншим (інколи можна говорити, навіть, про загальноінтелектуальну перспективу) контекстом. Тобто, йдеться про стисле змалювання загального фону (він може бути дуже різним – у залежності від специфіки та теми наукової роботи), на якому чи в рамках якого відбуваються процеси, які обрані до детальнішого осмислення. Саме це співвіднесення локальної проблеми та загального контексту дає змогу чіткіше продемонструвати важливість та актуальність теми, яка розробляється у дослідженні.

Об'єкт є процесом, або явищем, які має на меті вивчити дослідник.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкту, є його частиною, характеризує особливості об'єкта, його певну сторону.

Мета роботи визначає стратегічну ціль дослідження, вирішенню якої підпорядкована робота в цілому, усі її структурні частини, вся логіка роздумів та інтелектуальних побудов, що мала б пронизувати працю від її початку до завершення. Метою роботи є всебічно дослідити об'єкт.

Завдання формуються у відповідності до мети, яка досягається саме через їх вирішення (орієнтовно близько 3-4 завдань). Завдання формують у вигляді переліку:

- дослідити ...
- проаналізувати...
- охарактеризувати...
- встановити ...
- висвітлити роль ...
- визначити ...
- з'ясувати...

Мета із завданнями дослідження лежать в основі структури курсової роботи. Як правило, мета відображена у темі курсової роботи, а завдання – у назвах розділів та підрозділів курсової роботи.

При характеристиці **методів дослідження** варто вказати ті з них, які використовував автор при роботі з матеріалами та інформацією, які стали основою змісту роботи. Так, варто вказати загально філософські, загальнотеоретичні та прикладні методи, та проілюструвати що саме за допомогою цих методів було досліджено в ході роботи. Основні методи досліджень у галузі міжнародних відносин вивчалися у курсі «Теорія міжнародних відносин».

Також у вступній частині подається стислий **аналіз використаних джерел**. До джерел в рамках підготовки курсової роботи відносять документи, повідомлення преси, матеріали статистичних збірників, виступи політичних діячів, матеріали офіційних веб-сайтів державних установ, дослідницьких центрів, офіційних осіб (громадських та політичних діячів тощо).

Невід'ємною складовою курсової роботи у її вступній частині є аналітичний **огляд наукової літератури**, присвяченій проблемі дослідження. Для цього варто зробити узагальнюючий опис використаної наукової

літератури (монографії, наукові статті, навчальні посібники), в якій тією чи іншою мірою розкривалися ті питання, які досліджує автор курсової роботи. Варто звертати увагу на наявність робіт, які безпосередньо розкривають проблематику курсової роботи, а також виокремлювати роботи, які висвітлюють означену проблематику опосередковано. Варто спробувати здійснити класифікацію наявних наукових робіт (поділити на певні групи, виділивши спільне та відмінне у цих роботах) та зробити висновок – чи є обрана тема для дослідження ґрунтовно вивченою науковцями чи ні.

Якщо є потреба у визначенні місця об'єкта і предмета дослідження в часі та просторі, то визначаються **хронологічні та територіальні межі роботи**.

Далі по тексті зазначається **практичне та теоретичне значення** (за наявності) та **апробація** роботи (за наявності). Як правило, практичне та теоретичне значення роботи визначається тим, яку практичну чи теоретичну задачу може допомогти виконати той матеріал дослідження, який презентований у курсовій роботі. Апробація – це участь автора курсової роботи у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій (тези або стаття), в яких висвітлено ті питання, дослідженню яких присвячено курсову роботу. Якщо така апробація наявна – вказується назва (тема) доповіді, виступу та конференції або тез (статті), назва наукового заходу, місце та час проведення (публікації).

Для характеристики **структури роботи** слід вказати про наявність її складових частин: вступ, кількість розділів, які розбиті на підрозділи, висновки, список використаних джерел і літератури (із зазначенням загальної кількості опрацьованих матеріалів), кількість додатків (за наявності), а також зазначити сукупний обсяг роботи у сторінках.

Вступ краще писати після завершення роботи, вже коли остаточно з'ясовано усі аспекти проблеми дослідження.

Основна частина роботи складається з розділів (як правило, трьох). У всіх розділах основної частини роботи виклад матеріалу повинен мати концептуальну єдність, методологічну і стилістичну цілісність. Кожний розділ потрібно починати з нової сторінки. Розділи можуть поділятися на підрозділи (параграфи). Наприкінці підрозділів (2-3 абзаци) та розділу (4-6 абзаци) обов'язково формулюються висновки зі стислим викладенням результатів дослідження. У роботі усі твердження потрібно обґрунтовувати та доводити фактичним матеріалом із посиланням на джерела (документи) або літературу.

У авторських **висновках до роботи** (3-4 сторінки), необхідно подати чіткі та конкретні результати виконаного дослідження, вони мають відображати відповіді на завдання, поставлені у вступі. Висновки повинні бути чітко пов'язані із завданнями, які автор ставив у своїй роботі, і розкривати, як ці завдання вирішені. Якщо було поставлено 3-4 завдання, то повинні бути сформовані 3-4 чітких результатів (висновків), які відповідають цим завданням. У висновках можна подати і рекомендації, якщо автор ставить собі таку мету.

Список використаних джерел і літератури має містити перелік усіх документів і наукових публікацій, на які є посилання в тексті роботи. Спочатку подаються джерела. Джерела слід групувати за видами: 1) міжнародні та міждержавні договори; 2) акти державного законодавства; 3) соціально-економічні статистичні збірники; 4) матеріали періодичної преси; 5) мемуари, щоденники; 6) тематичні збірники документів тощо. Далі розміщується література: монографії, наукові статті, експертні висновки, навчальні посібники тощо.

Перелік публікацій складається за алфавітним порядком прізвищ авторів або заголовків (в разі відсутності автора – за назвою книги, збірників тощо) згідно з чинними нормами бібліографічного опису. Видання, надруковані кирилицею, передують тим, які видані іншими алфавітами (латиницею тощо). Всі іншомовні видання у списку наводяться мовою оригіналу. Нумерація у списку використаних джерел і досліджень є наскрізною.

Ставлення до підготовки бібліографічного опису списку використаних джерел та літератури має бути як найсерйозніше, оскільки вона демонструє і підкреслює здатність конкретного студента відшукати максимальну (принаймні необхідну) кількість спеціальної літератури (як загальновідомої, так і тієї, з якою працює вузьке коло спеціалістів) із визначеної проблематики.

У **додатки** включаються допоміжні матеріали (як правило, цифрові дані, інфографіка). Вони не є обов'язковою частиною роботи, але деякі з досліджень можуть передбачати чи навіть потребувати спеціальних додатків.

Важливим є викладення матеріалу науковою мовою. Її ознакою є формально-логічний спосіб викладу матеріалу, точність, ясність, стислість, смислова завершеність. У текстах курсових робіт не рекомендується емоційність та публіцистичний стиль викладу. Вживаються конструкції з невизначено-особовими реченнями (Недоцільно писати: «Я пропоную...», «ми аналізуємо», натомість: «пропонується», «аналізується»).

Окрему увагу слід приділити **процесу збору матеріалу**. Після узгодження плану роботи з науковим керівником починається наступний етап, пов'язаний із пошуком та послідовним опрацюванням матеріалу, який становить собою основу тексту курсової роботи та має містити результати дослідження. Первісна робота над збором матеріалу передбачає поглиблене вивчення наукової, фахової, експертної літератури та відповідних темі роботи офіційних документів, статистичних звітів, інших офіційних даних. Матеріал варто шукати відповідно до теми/проблеми, якому має бути присвячений конкретний підрозділ відповідного розділу.

Збір матеріалу варто починати з виявлення сутності базових понять про процеси та явища, які досліджуватимуться у курсовій роботі. Наприклад, якщо тема роботи пов'язана із вивченням «культурної дипломатії» у певній країні світу, то варто з'ясувати які існують інтерпретації цього поняття у фаховій літературі, порівняти ці тлумачення, визначитися з тим варіантом, який здається найбільш вдалим в рамках розробки обраної теми дослідження.

Крім цього варто дослідити базові документи (законодавчі акти або інші офіційні документи) тієї країни, культурна дипломатія якої вивчається, аби знати що саме вкладається у це поняття у тій країні, культурна дипломатія якої досліджуватиметься у рамках курсової роботи.

У процесі пошуку, збору та обробки інформації, співставленні фактів та даних, варто фіксувати походження цієї інформації. Для цього радимо робити посторінкові посилання, які на фінальному етапі роботи над текстом мають бути оформлені відповідно до вимог стандарту ДСТУ 8302:2015 (приклади – у додатку 6).

Матеріали для написання курсової роботи можна шукати у науковій бібліотеці Київського університету імені Бориса Грінченка <http://library.kubg.edu.ua/>, її репозитарії.

Також варто звернутися до літератури та інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. На сайті цієї бібліотеки <http://nbuv.gov.ua/> можна знайти як каталоги тих публікацій, які є у самій бібліотеці (доступні для роботи у читальних залах та на абонементі), так і повнотекстові матеріали, доступні он-лайн за наступним лінком: <http://nbuv.gov.ua/node/2116>. Наприклад, бібліотека містить матеріали наукової періодики України (структуровані за назвами збірників в алфавітному порядку) за лінком http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=

При роботі з пошуком джерел у мережі Інтернет варто звертати увагу на походження інформації. Для роботи над збором матеріалу варто звертатися до офіційних веб-сайтів державних установ та інституцій (сайтів парламентів, президентів, королівських родин, міністерств та відомств, органів самоврядування тощо), міжнародних організацій, політичних партій та об'єднань, університетів, якісної преси та інших ЗМІ та ЗМК тощо. Варто уникати сайтів, які передрукують інформацію без вказування джерела її походження, де не вказується дата матеріалу або дата події, містять інформацію, яку не можна перевірити за іншими джерелами, або розважальний контент.

При роботі над пошуком матеріалів для курсової роботи варто ознайомитися з публікаціями на офіційних сторінках наукових фахових видань України, які містять повні тексти наукових статей. Крім вже згаданої Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського перелік фахових видань, які можуть бути корисними при написанні курсових робіт в рамках освітніх програм «Суспільні комунікації» та «Регіональні студії», є на сайті МОН України, або його можна переглянути у Реєстрі наукових фахових видань України на сайті Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації за наступним лінком: <http://nfv.ukrintei.ua/>

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Курсова робота набирається за допомогою комп'ютерної техніки засобами текстового редактора Word. Шрифт обирається з типів: Times New Roman, розмір шрифту 14 пт. у півтора міжрядкових інтервали. Робота видруковується на аркушах паперу формату А4, причому зворотній бік кожного аркуша повинен залишатися чистим. Текст на сторінці повинен бути обмежений полями: ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

У роботі мають бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви, цифри та інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Курсова робота підшивається у пластикову папку-швидкозшивач.

Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» мають виділятися великими літерами симетрично до тексту (по центру), а підрозділів – малими літерами за виключенням першої великої літери, з якої починається назва. Всі назви (заголовки) пишуться напівжирним шрифтом.

Назви вступу, заголовки кожного розділу, висновків, список використаних інформаційних джерел, додатків починаються з нової сторінки, а заголовки підрозділів – на тій сторінці, де закінчується попередній підрозділ.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, малюнків і таблиць подають арабськими цифрами. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, що входить до загальної нумерації сторінок. **Номер сторінки на титульному аркуші не виставляють**, а на наступних сторінках його проставляють у правому верхньому куті.

Номер розділу ставиться після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи (параграфи) нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж порядку йде заголовок підрозділу. *Наприклад:*

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ПРОБЛЕМИ

1.1. Дефініції: терміни та їх трактування

Текст... текст... текст...

1.2. Чинники та індикатори порівняння регіональних Стратегій інформаційного суспільства

Текст... текст... текст...

Ілюстрації (фотографії, схеми, діаграми, графіки) та таблиці розміщують як на одній сторінці з машинописним текстом, так і на окремих сторінках, одразу після посилання на них за текстом. Ілюстрації та таблиці можна розміщувати і в додатках до роботи.

Список використаних джерел та літератури має бути оформлений згідно з правилами бібліографічного опису (Додаток 6).

У роботі обов'язково потрібно робити **посилання** при цитуванні джерела чи думки дослідника, при вказівці на важливе свідчення джерела, при запозиченні положень, використанні фактичного матеріалу, результатів досліджень інших авторів. Посилання на документи, наукові та експертні праці є проявом академічної доброчесності.

Посилання в тексті роботи подаються внизу сторінки. Вони вставляються автоматично (в Microsoft Word 2007 – за допомогою вкладки «Посилання»). Нумерація наскрізна по всьому тексту. Розмір шрифту для підрядкових посилань – 12.

Наприклад:

У своїй роботі О. Капінус зазначає, що «реалізація ідеї інформаційного суспільства полягає в оптимальному використанні інформаційних і комунікаційних технологій для європейської інтеграції та задоволення суспільних потреб»¹.

¹ Капінус О. Міжнародні організації у системі сучасних інформаційних відносин. *Вісник Львівського університету. Серія Міжнародні відносини*. 2008. Вип.25. С. 352|

При декількох посиланнях поспіль на одне і те саме джерело слід, для уникнення зайвих повторів, у другому і всіх наступних випадках замість автора та назви зазначати – Там само (*Ibid.* – для видань, які написані з використанням латинського алфавіту), вказуючи на потрібну сторінку та, якщо необхідно, номери томів, випусків тощо.

Повторні посилання дозволяється наводити у скороченій формі, за умови, що всі необхідні бібліографічні відомості було наведено у першому посиланні.

Наприклад:

У першому посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси: нові підходи до визначення поняття. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2009. Вип. 18. С. 93-117.

У повторному посиланні:

Марутян Р. Інформаційні ресурси... С. 100.

Якщо текст цитується не за першоджерелом, а за іншим виданням чи документом, то посилання треба розпочати словами: "Цит. за:"

Наприклад:

Цит. за: Марутян Р. Назв. праця. С. 112.

ЗАХИСТ РОБОТИ

Завершена курсова робота підписується студентом та подається на кафедру за 15 днів до захисту.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією, до якої входить не менше трьох викладачів кафедри, зокрема керівник курсової роботи.

Студент у виступі (до 10 хвилин) має наголосити на меті та завданнях роботи з обґрунтуванням актуальності обраної теми, об'єкту і предмету дослідження, надати оцінку стану наукової розробки проблеми, висвітлити основні висновки по роботі.

Присутні на захисті можуть задавати питання лише за темою роботи. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, пояснювальну записку, робочі записи.

Після виступу студента слово надається його науковому керівникові, який має виголосити свій відгук щодо курсової роботи.

Якість виконання курсової роботи та її захисту оцінюються за стобальною шкалою, і результати заносяться до відомості обліку успішності й індивідуального навчального плану студента.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБІТ

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками - чітке розуміння суті досліджуваної проблеми, - оформлення роботи повністю відповідає чинним нормативам, - у роботі повністю вирішені поставлені завдання, - чітко та конкретно прописані висновки, - доповідь на захисті є переконливою, відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими.
B	82 – 89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок - добре розуміння суті досліджуваної проблеми, - доповідь на захисті є переконливою, - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими, наявні незначні недоліки у змісті або оформленні роботи.

C	75 – 81 балів	Добре - у цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок - достатнє розуміння суті дослідженої проблеми, - доповідь на захисті є достатньо переконливою, - відповіді на додаткові запитання під час захисту є обґрунтованими, - наявні недоліки у змісті або оформленні роботи.
D	69 – 74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання - посереднє розуміння суті досліджуваної проблеми, - доповідь на захисті є загалом переконливою, у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент зазнає труднощів з підбором аргументації, - наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи.
E	60 – 68 балів	Достатньо - мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) - фрагментарне розуміння суті досліджуваної проблеми, - доповідь на захисті є загалом непереконливою, у відповідях на додаткові запитання під час захисту студент зазнає труднощів з підбором аргументації, наявні суттєві помилки у змісті або оформленні роботи
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного захисту курсової роботи - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного захисту за умови належного самостійного доопрацювання - нерозуміння суті досліджуваної проблеми, - оформлення роботи не відповідає чинним нормативам, - доповідь на захисті не є переконливою, - відповіді на додаткові запитання під час захисту не є обґрунтованими.
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним захистом курсової роботи - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного захисту курсової роботи - здобувач не допущений до захисту курсової роботи у зв'язку з її невідповідністю вимогам.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**Кафедра міжнародних відносин
та міжнародного права**

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

**Освітньо-професійна програма 291.00.01 «Суспільні комунікації»
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**ОПЕРАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ:
СУТНІСТЬ, ТИПОЛОГІЯ, НАСЛІДКИ**

**Студентки 1 року
навчання
денної форми навчання
Петренко Вікторії
Вікторівни
Науковий керівник:
канд. іст. наук, доцент
Слюсаренко І.Ю.**

Київ – 2021

Додаток 2

*Зразок оформлення сторінки зі змістом***ЗМІСТ**

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	10
1.1. Назва підрозділу	10
1.2. Назва підрозділу	16
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	20
2.1. Назва підрозділу	20
2.2. Назва підрозділу	25
2.3. Назва підрозділу	30
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	39
ДОДАТКИ	44

Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ПРОБЛЕМИ	7
1.1. Дефініції: терміни та їх трактування	7
1.2. Чинники та індикатори порівняння регіональних Стратегій інформаційного суспільства	11
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРАТЕГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА СКАНДИНАВІЇ ТА БАЛТІЇ	16
2.1. Стратегії інформаційного суспільства країн Скандинавського регіону	16
2.2. Стратегії інформаційного суспільства країн Балтії	21
РОЗДІЛ 3. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА СКАНДИНАВІЇ ТА БАЛТІЇ	26
3.1. Порівняльний аналіз реалізації національних стратегій інформаційного суспільства Скандинавських країн	26
3.2. Порівняльний аналіз реалізацій національних стратегій інформаційного суспільства країн Балтії	31
3.3. Порівняльний аналіз реалізацій регіональних стратегій інформаційного суспільства	35
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	41
ДОДАТКИ	46

Додаток 3

*Зразок оформлення «Переліку умовних скорочень»***ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**

БВВ	Бюро з вільних виборів
БДПЛ	Бюро з демократичних інституцій та прав людини
ВДПН	Вільна демократична партія Німеччини
ВР	Верховна Рада
ЕВС	Економічний та валютний союз
ЄАВТ	Європейська асоціація вільної торгівлі
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄВС	Європейська валютна система
Євратом	Європейське співтовариство з атомної енергії
ЄЕС	Європейське економічне співтовариство
ЄОВС	Європейське об'єднання вугілля і сталі
ЄС	Європейський Союз
ЗЄС	Західноєвропейський союз
ЗМІ	Засоби масової інформації
МВФ	Міжнародний валютний фонд
МУК	Міжурядова конференція
НАТО	Організація Північноатлантичного договору
НБСЄ/ОБСЄ	Нарада з безпеки та співробітництва у Європі, з 1995 року – Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ОВД	Організація Варшавського договору
ООН	Організація об'єднаних націй
ОПМ	Операції з підтримання миру
ПЗМ	Партнерство заради миру
РЄ	Рада Європи
РЄАП	Рада євроатлантичного партнерства

Додаток 4

Деталі підготовки до презентації курсової роботи під час захисту

На захист курсової роботи студенти мають підготувати свій виступ, який має супроводжуватися невеличкою презентацією.

Презентація має містити від 4 до 7 слайдів. Просимо не переобтяжувати презентацію різними технічними засобами (додаткові відео, анімація при зміні слайдів тощо), аби з разі проведення дистанційного (онлайн) захисту не виникло технічних проблем.

У презентації та виступі автор/ка курсової роботи мають дотримуватися наступного порядку:

слайд	зміст виступу
Титульний слайд (<i>назва роботи, ПІБ автора, науковий керівник</i>).	Початок виступу (<i>представляєте себе та свою тему</i>).
Актуальність теми, мета та дослідницькі завдання	Озвучується актуальність теми, мета, дослідницькі завдання
Об'єкт та предмет дослідження	Озвучуєте об'єкт та предмет дослідження в рамках курсової, +даєте коротку характеристику – які <u>типи джерел інформації</u> використовували при написанні роботи, +який <u>стан розробленості теми</u> у науковій літературі (які науковці і що саме досліджували по цій темі).
Зміст роботи (план курсової)	Озвучити (коротко) про що написано у Розділі 1, Розділі 2, Розділі 3 (якщо є).
(якщо є якісь цікаві, самостійно зроблені схеми, діаграми, інфографіка)	Дуже стисло – пояснити зміст інформації на схемі/діаграмі/інфографіці та пояснити аудиторії чому саме Ви вирішили це винести у презентацію.
Дуже стисло висновки (схематично, у словах чи словосполученнях – повні речення/тексти висновків не наводити у слайдах – інакше будуть знижені бали).	Озвучити висновки (якщо текст висновків у курсовій 3-5 сторінок – то СКОРОТИТИ).
Надпис «Дякую за увагу!»	Дякуєте за увагу та запитуєте чи є питання в аудиторії.

Додаток 5

**Орієнтовний графік написання
курскових робіт студентами денної форми навчання
Факультету права та міжнародних відносин
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

№ з/п	Етапи виконання роботи	Термін виконання
1.	Вибір теми роботи, закріплення наукового керівника	вересень поточного навч.року
2.	Отримання завдання та узгодження теми дослідження	вересень поточного навч.року
3.	Підготовка та узгодження робочого плану і затвердження його науковим керівником	вересень поточного навч.року
4.	Пошук матеріалів, узгодження списку джерел та літератури з науковим керівником	жовтень поточного навч.року
5.	Збір матеріалів, написання розділів курсової роботи	жовтень-листопад поточного навч.року
6.	Підготовка чорнового варіанту роботи для першого читання	листопад поточного навч.року
7.	Усунення зауважень, врахування рекомендацій наукового керівника, подання виправленого варіанту на друге читання	грудень поточного навч.року
8.	Врахування рекомендацій наукового керівника, підготовка остаточного варіанту роботи	січень поточного навч.року
9.	Захист виконаної роботи	січень поточного навч.року

Додаток 6

ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб.

	Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.

	8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с. 2. Гнатенко Н. Г. Группы інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра

	екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров

	радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: Книги	1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя

	проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: Матеріали конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : матеріали VII междунар. антитеррорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: Довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: Продовжувано го видання	1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного

	деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218. 4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: Періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivvydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника Університету. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2016/deklaratsiia_aka_dem_dobrochestnist_vykladachi.pdf.
2. Декларація про академічну доброчесність студента, аспіранта, докторанта Університету. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2016/deklaratsiia_akadem_dobrochestnist_student.pdf.
3. ДСТУ 3582-2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2013-08-22]. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 27 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
5. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка. URL: <https://fzfvs.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/ilid/ogolosenia/6kyki.pdf>
7. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел та літератури URL: <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>
8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 37-38. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
9. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений 04.08.2020 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-291-mizhnarodni-vidnosini-suspilni-komunikaciyi-ta-regionalni-studiyi-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>
10. Інформація та документація: бібліографічне посилання ДСТУ 8302:2015 URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf